

VARHAISKASVATUKSEN SELVITYS VARHAISKASVATUSPAIKAN OSOITTAMISESTA

valmistelijat: varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija Vesa Joronen ja varhaiskasvatusjohtaja Anu Vesiluoma, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Lautakunnalle tuodaan tietoon asian seuraavan käsittelyn yhteydessä selvitys siitä millä perusteilla lapsille osoitetaan paikka yksityisestä tai kunnallisesta varhaiskasvatuksesta ja mihin lakeihin nykyinen hoitopaikanosoittamiskäytäntö perustuu."

Varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja vaihtoehtoista

Kunnilla on velvollisuus järjestää kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusta (Varhaiskasvatustalaki 540/2018 § 5). Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi voi saada varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä tai saamen kielilain (1086/2003) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettuna saamen kielellä. Kaksikielisessä kunnassa ja kaksikielisiä tai sekä suomen- ja ruotsinkielisiä kuntia käsittävissä kuntayhtymässä varhaiskasvatus järjestetään kunnan tai kuntayhtymän molemmilla kielillä siten, että palvelunkäyttäjät saa varhaiskasvatusta valitsemallaan kielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perhe voi saada lasten kotihoidon tukea, joustavaa tai osittaista hoitorahaa tai yksityisen hoidon tukea. Lisäksi kunta voi myöntää palvelusetelin varhaiskasvatuspalvelun hankkimiseksi kunnan periaatteiden mukaisesti.

- **Kotihoidon tukea** voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen päivähoiton tuottaja (esim. yksityinen päiväkotitoimittaja). Kotihoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä.
- **Lasten yksityisen hoidon tukea** voi saada perhe, jossa on alle kouluikäinen lapsi, jota hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen päivähoiton tuottaja. Tukea ei voi saada, jos lapsi on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa tai hänelle ole varattu sieltä hoitopaikka. Yksityisen hoidon tuki koostuu hoitorahasta, tuloihin perustuvasta hoitolisästä sekä mahdollisesta kuntalisästä.
- **Palveluseteli** on yksi kunnan käytettävissä oleva palveluiden järjestämistapa myös varhaiskasvatuspalvelujen osalta. Kunta voi järjestää esimerkiksi lasten varhaiskasvatusta antamalla palvelun käyttäjälle palvelusetelin. Kunta sitoutuu tällöin maksamaan palvelun käyttäjän palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut setelin arvoon asti. Kunta asettaa palvelusetelin arvon ja hyväksyy yksityiset palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin. **Palvelusetelin käyttöön sisältyy asiakkaan oma valinnanvapaus.** Asiakkaalla on oikeus valita kunnan hyväksymistä tuottajista se palveluntuottaja, jonka palveluita hän haluaa käyttää. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009 6 §) todetaan asiakkaan asemasta, että "Asiakkaan mielipide palvelusetelin saamisesta tulee ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon silloin, kun kunnassa käytetään palveluseteliä asiakkaan tarvitseman palvelun järjestämiseen. **Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä,** jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin".

Kirkkonummella yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelusetelillä ts. kaikki yksityiset päiväkodit ovat palvelusetelipäiväkoteja. Yksityisen hoidon tukea käytetään yksityisen perhepäivähoidon osalta, samoin kunnan ulkopuolella niiden yksityisten päiväkotien osalta, jotka eivät ole hakeutuneet palvelusetelituottajaksi. Kunnilla voi olla myös erilaisia tapoja järjestää varhaiskasvatusta, kuten esimerkiksi Espoossa käytetään kunnallisen palvelun lisäksi yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää, palveluseteliä ja ostopalvelua, kaikkia rinnakkain. Ostopalvelussa kunta voi osoittaa varhaiskasvatuspaikan

yksityisestä päiväkodista, mikä Kirkkonummella ei ole mahdollista palvelusetelipäiväkotien osalta. Kirkkonummella luovuttiin ostopalveluista v. 2018 niiden kalleuden vuoksi. Palveluseteli on edullisempi tapa järjestää palvelua, sillä kunta päättää itse palvelusetelin arvosta ja maksaa vain käytetystä varhaiskasvatuspaikasta. Ostopalvelusopimuksissa kunta ostaa sovitun määrän varhaiskasvatuspaikkoja ja maksaa siitä, käytetään paikkoja tai ei. Varhaiskasvatuspaikan hinta ei myöskään ole kunnan päätettävissä.

Varhaiskasvatuksessa järjestetään palveluohjausta varhaiskasvatukseen oikeutetun lapsen vanhemmille tai muille huoltajille käytettävissä olevista varhaiskasvatuspalveluista. Palveluohjauksessa selvitetään varhaiskasvatuksen eri toimintamuodot ja tarjolla olevat vaihtoehdot – kunnalliset ja yksityiset - sekä muut seikat, joilla on vaikutusta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Tarvittaessa huoltajan kanssa keskustellaan siitä, mikä varhaiskasvatuksen toimintamuoto ja laajuus vastaavat lapsen tarpeita ja etua.

Palveluohjauksessa annetaan tietoa paikallisista varhaiskasvatuspalveluista, varhaiskasvatuksen toimipaikoista sekä kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen vaihtoehtona tarjottavista lastenhoidon tuista sekä kerrotaan palvelusetelistä, mikä mahdollistaa asiakkaille hakeutumiseen yhdenvertaisesti yksityiseen päiväkotiin kunnallisen sijaan. Yksityinen ja kunnallinen varhaiskasvatus ovat Kirkkonummella asiakkaalle samanhintaisia. Palveluohjauksessa huomioidaan, että huoltajan on mahdollista saada tarvitsemaansa tukea ja tietoa varhaiskasvatuksesta ja sen vaihtoehdoista, varhaiskasvatuksen pedagogiikasta sekä lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta.

Palveluohjauksessa huomioidaan vanhemmuuden ja perheiden erilaiset lähtökohdat, kuten moninaiset perhemuodot sekä kielellisiin ja kulttuurisiin asioihin liittyvät seikat. Palveluohjauksessa huomioidaan myös muut kuin kotimaisia kieliä puhuvat huoltajat, ja tarvittaessa käytetään neuvonnassa ja ohjauksessa tulkkeja.

Suuri osa asiakkaista valitsee tänä päivänä yksityisen varhaiskasvatuksen suoraan ilman palveluohjausta. Kirkkonummen varhaiskasvatuksessa toteutetaan vahvaa kumppanuutta yksityisten palveluntuottajien kanssa yhdenvertaisen ja tasalaatuisen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi siten, jokaisella lapsella olisi mahdollisuus hakeutua lähipäiväkotiinsa, oli se kunnallinen tai yksityinen. Ilman kuntalaisten yhdenvertaisuutta lisäävää palveluseteliä ei yksityisen varhaiskasvatuksen osuus koko palvelutuotannosta olisi kasvanut valtuuston määrittämän tavoitteen mukaiseksi.